

Борисов Володимир Олександрович

*сценарист і актор комедійних проектів,
шоу, скетчів, ситкомів і серіалів*

Borysov Volodymyr

*Screenwriter and actor for comedy projects,
shows, sketch shows, sitcoms, and series*

СПОСОБИ ВИКОРИСТАННЯ ГУМОРИСТИЧНОГО ПІДХОДУ ДЛЯ СТВОРЕННЯ КОМЕДІЙНИХ ШОУ

***Анотація.** В епоху інформаційного перенасичення людство особливо потребує мистецтва, здатного розрядити напругу. У зв'язку з цим комедійні шоу перетворилися на потужний культурний феномен, що відображає сучасні реалії через призму гумору.*

Значення комедійних шоу виходить далеко за межі простої розваги. Цей жанр став потужним інструментом соціальної критики, що дозволяє піднімати гострі теми дискримінації, політичних протиріч і соціальної нерівності в доступній формі. Через комедійні шоу комедіанти часто доносять істини, які в серйозному контексті могли б викликати відторгнення.

Індустрія розваг постійно трансформується, але незмінним залишається запит аудиторії на якісний гумор. Парадоксально, але в епоху цифрових технологій і віртуальної реальності людська потреба в сміху і легкості тільки посилюється. Це робить питання створення ефективних гумористичних форматів особливо актуальним для продюсерів і сценаристів.

У даній статті розглянуто способи використання гумористичного підходу для створення комедійних шоу.

Практична цінність дослідження полягає у виявленні та систематизації ключових тенденцій трансформації комедійних шоу. Результати роботи дозволяють прогнозувати подальший розвиток комедійних шоу з урахуванням соціокультурних змін і технологічних інновацій. Більш того, вироблені рекомендації можуть знайти застосування в професійній діяльності сценаристів, режисерів та інших фахівців, що працюють у сфері розважального контенту.

Ключові слова: *комедійні шоу, створення, гумористичний підхід, способи використання.*

Summary. *In an era of information overload, humanity is in particular need of art that can relieve tension. In this regard, comedy shows have become a powerful cultural phenomenon, reflecting contemporary realities through the prism of humor.*

The significance of comedy shows goes far beyond simple entertainment. This genre has become a powerful tool for social criticism, allowing sensitive topics such as discrimination, political contradictions, and social inequality to be raised in an accessible form. Through comedy shows, comedians often convey truths that might be rejected in a serious context.

The entertainment industry is constantly changing, but the audience's demand for quality humor remains constant. Paradoxically, in the age of digital technology and virtual reality, the human need for laughter and lightheartedness is only growing stronger. This makes the question of creating effective humorous formats particularly relevant for producers and screenwriters.

This article examines ways to use a humorous approach to create comedy shows.

The practical value of the study lies in identifying and systematizing key trends in the transformation of comedy shows. The results of the work allow us to predict the further development of comedy shows, taking into account socio-cultural changes and technological innovations. Moreover, the recommendations developed can be applied in the professional activities of screenwriters, directors, and other specialists working in the field of entertainment content.

Key words: *comedy shows, creation, humorous approach, methods of use.*

Культурний вплив комедійних шоу сьогодні відчувається повсюдно: від соціальних мереж до політичного дискурсу. Комічний жанр формує громадську думку і впливає на масову культуру через стрімінгові платформи, телебачення та інтернет [3].

Розслаблення і розвага – лише видима частина айсберга комедійних шоу. За зовнішньою легкістю часто ховається глибокий соціальний зміст. Багато глядачів приходять на виступи коміків саме для того, щоб на деякий час забути про повсякденні труднощі, занурившись в атмосферу невимушеного веселощів.

Гумористичний підхід можна використовувати у створенні комедійних шоу різних форматів: стендап, скетчі, імпровізаційні виступи або пародії. На рисунку 1 представлені ідеї для кожного формату.

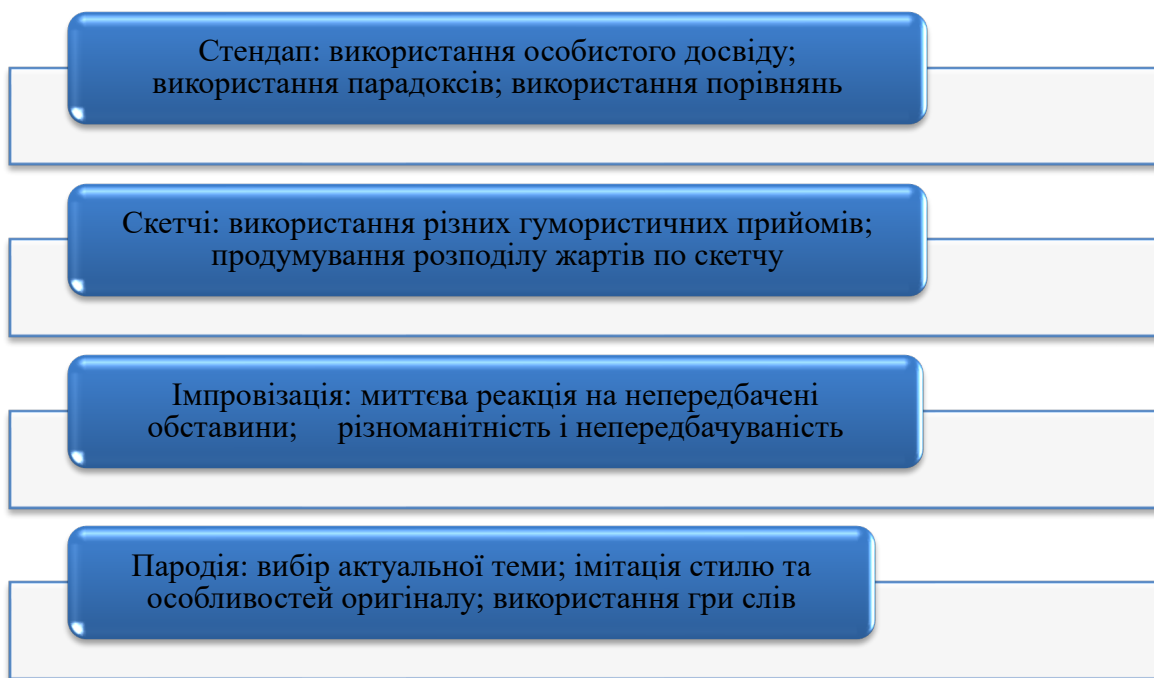

Рис. 1. Етапи розвитку комедійного жанру

Джерело: складено автором на основі [3]

Таким чином, гумор – це універсальна мова, яка постійно еволюціонує. Він застосовується в різних жанрах комедійних шоу, включаючи стендап, скетчі, імпровізаційні виступи та пародії. Кожен з цих форматів вимагає особливого підходу та оригінальності, щоб привнести свіжість і смішні елементи у виступи [1].

Важливо відзначити, що стендап в даний час перетворився на потужний інструмент соціального коментаря. Від політичної сатири до гострої критики суспільних явищ – коміки використовують свій талант не тільки щоб викликати сміх, але і щоб змусити аудиторію задуматися над важливими питаннями сучасності.

Стендап-комедія стала невід'ємним елементом культурної тканини суспільства, проникнувши в телебачення, кінематограф, інтернет і навіть освіту. В епоху цифрових технологій і соціальних мереж вплив цього жанру продовжує зростати, відкриваючи нові горизонти для творчого самовираження і суспільного діалогу [8, с.561].

Одним з ключових аспектів стендап-комедії є використання особистого досвіду коміка. Особисті історії, безглузді ситуації і навіть невеликі незручності можуть стати чудовим матеріалом для жартів. Наприклад, можна згадати випадок, коли було надіслано повідомлення не тому адресату, або використати моменти, пов'язані з першою спробою приготувати екзотичну страву, де все пішло не так, як задумувалося.

Другий важливий прийом у стендапі — це використання парадоксів. Це ситуації, в яких очікування і реальність не збігаються. Наприклад, можна створити жарт, в якому описуються три предмети, які можна розмістити в одній категорії, але третій предмет виявляється абсолютно недоречним і викликає сміх.

Порівняння — ще один ефективний прийом. Гумористичний ефект часто досягається за рахунок протиставлення двох, здавалося б, несумірних речей, що створює комічне напруження [2, с.106].

Скетчі — це більш візуальний і динамічний формат комедійного жанру, який дозволяє використовувати різноманітні гумористичні прийоми. До них відносяться сатира, іронія, абсурд, гра слів і пародія. Наприклад, можна створити пародійний скетч на фільм про пригоди Індіани Джонса, в якому персонаж — звичайний викладач, що стикається з тими ж проблемами, що і знаменитий археолог. Важливо продумати, як розподілити жарти по всьому скетчу. Не слід концентруватися на жартах тільки на початку або в кінці — краще розподілити їх протягом усього виступу. Жарти можуть іноді накладатися один на одного, особливо якщо одна і та ж фраза повторюється кілька разів для створення комічного ефекту [4, с.99].

Імпровізаційні виступи вимагають від артистів миттєвої реакції на непередбачені обставини та вміння легко переключатися між сюжетними лініями. Це дозволяє комікам взаємодіяти з аудиторією безпосередньо, адаптуючи свої виступи до її настрою та реакції.

Різноманітність і непередбачуваність — ключові елементи в імпровізації. Важливо уникати повторення одних і тих же шаблонів, постійно вводити нові елементи і сюрпризи, щоб зберегти інтерес глядачів [5, с.1].

При створенні пародії слід вибрати відповідну тему. Це може бути відома особистість, фільм, книга, музична композиція або навіть ціла епоха. Головне, щоб обраний об'єкт пародії був достатньо знайомий аудиторії і викликав інтерес, щоб комічні елементи виглядали актуальними і кумедними.

Також необхідно імітувати стиль або характерні риси оригіналу, підкреслюючи їх для створення комічного ефекту. Це можуть бути фрази, жести або міміка, які нагадують оригінал, але з комічними спотвореннями.

Крім того, гра слів може значно збагатити пародійний матеріал. Основна ідея полягає в тому, щоб знаходити моменти, де можна було б замінити слова або висловити ідеї оригіналу в новій формі. Це може бути зміна назв, діалогів, текстів пісень або оригінальних фраз, що допомагає створювати смішні і несподівані ситуації [6, с.206].

Способи використання гумористичного підходу для створення комедійних шоу різноманітні і захоплюючі. Кожен напрямок, включаючи стендап, скетчі, імпровізацію і пародію, надає унікальні можливості для творчості. Використання особистого досвіду, несподіваних поворотів, візуальних ефектів і інтерактивності з аудиторією допомагає комікам створювати унікальні і незабутні моменти, які залишаються в пам'яті глядачів.

Гумор — це потужний інструмент, який може об'єднувати людей, долаючи бар'єри і створюючи простір для веселощів і радості. Комедія, заснована на цих принципах і підходах, продовжує залишатися важливою частиною культурного життя, підтримуючи суспільні зв'язки і дозволяючи людям знаходити спільну мову через сміх [10].

У сучасному світі, перенасиченому інформацією та стресовими факторами, актуалізація та трансформація комедійних шоу стають не просто бажаними, а критично необхідними для суспільного благополуччя. Щодня мільйони людей стикаються з новими викликами, такими як економічна нестабільність, політичні конфлікти та всілякі особисті проблеми. У такій ситуації мистецтво комедії може відіграти життєво важливу роль у підтримці психоемоційного стану суспільства.

Спочатку комедійні шоу зосереджувалися на розважальній складовій, надаючи глядачам можливість відпочити і розважитися. Однак, у світлі сучасних реалій, вони починають виконувати більш складні функції, включаючи соціальне обґрунтування і критику. Комедія стає інструментом, який може допомогти людям поглянути на свої проблеми під новим кутом, полегшити напругу і підняти настрій. За допомогою гумору аудиторія може отримати можливість викрити стереотипи і навіть впоратися з особистими страхами.

Крім того, трансформовані формати комедійних шоу здатні активно реагувати на зміни у світі. Вони мають можливість швидко адаптуватися і відображати актуальні тренди та події. Це може бути досягнуто через створення програм, які коментують поточні події, використовуючи сатиру та іронію, щоб підкреслити абсурдність або серйозність ситуації. Наприклад, завдяки політичним пародіям можна не тільки розважати, але й залучати глядачів до обговорення важливих соціальних тем.

Важливо відзначити й те, що комедійні шоу можуть об'єднувати людей, допомагаючи їм отримати загальне уявлення про проблеми, які їх хвилюють. Змішані аудиторії стають місцем спілкування, де жарти та іронічні спостереження породжують діалоги, дозволяючи людям відчувати себе частиною більшої спільноти. В кінцевому підсумку це сприяє створенню атмосфери підтримки та злагоди серед глядачів, що особливо важливо в умовах підвищення соціальної напруженості.

Таким чином, комедійні шоу не тільки розважають, але й надають важливий майданчик для обговорення актуальних питань, сприяють зміцненню суспільних зв'язків і допомагають людям справлятися з проблемами. Їх трансформація, включаючи нові формати та підходи, стає необхідним кроком у прагненні до створення більш гармонійного та сталого суспільства. Комедія завжди відображала актуальні соціальні проблеми, дозволяючи через гумор осмислювати складні аспекти дійсності. Однак стрімкі технологічні та культурні зміни вимагають відповідної еволюції комічного жанру. Традиційні форми гумору часто не резонують із запитами нових поколінь, які виросли в цифрову епоху.

Аналізуючи поточний стан комедії, неможливо не помітити ряд тривожних тенденцій, що свідчать про кризу цього колись блискучого напрямку мистецтва.

Сучасна комедія часто грішить поверхневістю і передбачуваністю сюжетів, покладаючись на шаблонні ходи замість оригінальних творчих рішень. Це особливо помітно в порівнянні із золотою ерою комедійного жанру середини ХХ століття, коли майстри комедії створювали багатопланові твори, що поєднували гумор з глибоким соціальним коментарем.

Надмірна залежність від грубого гумору і низькопробних жартів стала візитною карткою багатьох сучасних комедійних проєктів. Творці, прагнучи залучити максимально широку аудиторію, нерідко вдаються до примітивних прийомів, жертвуючи тонкістю і інтелектуальною складовою на користь дешевих ефектів і вульгарності.

Парадоксально, але в епоху підвищеної чутливості до соціальних питань комедія втрачає свою критичну функцію. Страх перед можливою негативною реакцією аудиторії змушує авторів уникати гострих тем, що призводить до стерильності і відсутності сміливих висловлювань в сучасних комедійних творах.

Технічний прогрес, при всіх його перевагах, також вніс свій вклад у деградацію жанру. Візуальні спецефекти та комп'ютерна графіка нерідко замінюють якісні діалоги та акторську майстерність, відволікаючи глядача яскравою обгорткою від відсутності змісту.

Розвиток сучасних комедійних шоу повинен відбуватися в декількох напрямках одночасно, щоб відповідати вимогам і очікуванням сьогоденної аудиторії. В першу чергу, необхідна інтеграція нових медіа-платформ і форматів, які відповідають кліповому мисленню сучасної аудиторії. В епоху цифрової інформації та миттєвого доступу до контенту, користувачі все частіше віддають перевагу коротким і динамічним форматам, які легко сприймаються. Це стосується не тільки соціальних мереж, таких як TikTok і Instagram, але й платформ, що забезпечують потокове відео, таких як YouTube і Netflix. Комедійні шоу повинні адаптуватися до цих умов, перетворюючи традиційні скетчі та стендапи на короткі, але незабутні «відео-моменти», які можуть легко поширюватися і привертати увагу глядачів в умовах постійної конкуренції за їх інтерес.

По-друге, комедія повинна чуйно реагувати на трансформацію соціальних норм і етичних стандартів. З розвитком суспільства змінюються уявлення про те, що вважається прийнятним, а що викликає критику. Коміки та сценаристи повинні бути обізнані про те, які теми стають більш чутливими, і як вони можуть адаптувати свої матеріали, щоб залишатися актуальними та соціально відповідальними. При цьому критична функція комедії не повинна втрачатися. Навпаки, комедія може і повинна допомагати суспільству обговорювати складні і часом болючі питання, такі як расизм, сексизм та інші форми дискримінації.

Включення різноманітних перспектив не просто підсилює комічний ефект, але і допомагає руйнувати стереотипи, представляючи аудиторії безліч точок зору.

Особливо важливим видається розвиток інклюзивного гумору, здатного об'єднувати, а не розділяти різні соціальні групи. При цьому комічний жанр не повинен втрачати своєї гостроти і здатності до конструктивної соціальної критики, яка дозволяє суспільству рефлексувати над власними протиріччями [7, с.145].

На рисунку 2 представлені рекомендації щодо використання гумористичного підходу для створення комедійних шоу.

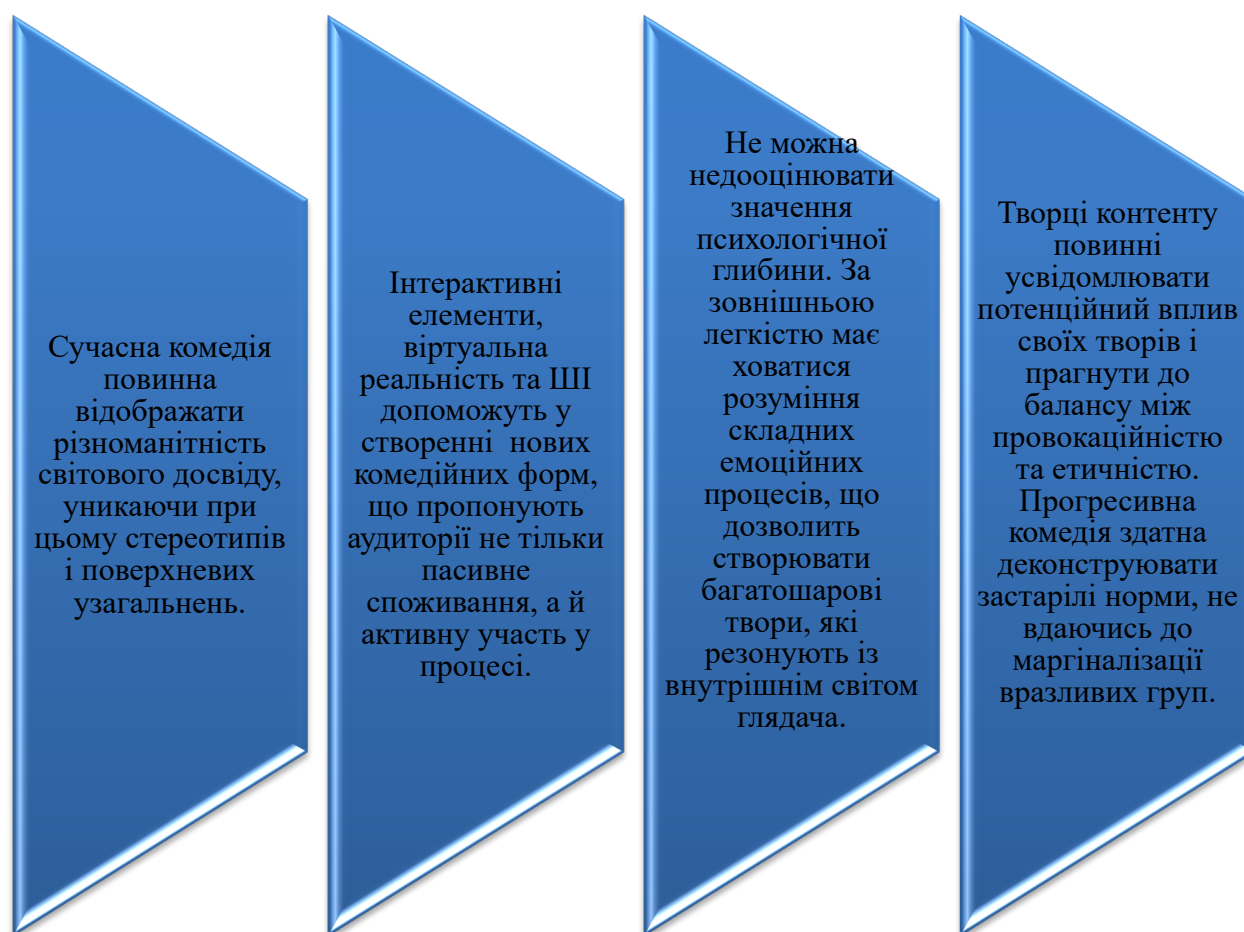

Рис. 2. Рекомендації щодо використання гумористичного підходу для створення комедійних шоу

Джерело: складено автором на основі [7, с. 145].

Таким чином, розвиток сучасних комедійних шоу – це не просто питання розваги, а найважливіший елемент культурної адаптації суспільства до нових реалій.

Література

1. Butler N., Stoyanova Russell D. No Funny Business: Precarious Work and Emotional Labour in Stand-up Comedy. *Human Relations*. 2018. Vol. 71. No. 12. P. 1666–1686. doi: 10.1177/0018726718758880.
2. Double O. The Origin of the Term “Stand-up Comedy”. *Comedy Studies*. 2023. Vol. 8. No. 1. P. 106–109. doi: 10.1080/2040610x.2023.1279912.
3. Jimmy Carr: Laughing And Joking :Transcript. 2013. URL: <https://scrapsfromtheloft.com/comedy/jimmy-carrlaughing-and-joking-2013-full-transcript>
4. Lockyer S, Mills B., Peacock L. Analysing Stand-up Comedy. *Comedy Studies*. 2021. Vol. 2. No. 2. P. 99–100.
5. Miller Z. Stand-up Comedy and Young India: The Expression and Construction of Identity. *Changing English*. 2020. Vol. 27. No. 4. P. 1–14. doi: 10.1080/1358684X.2020.1764839.
6. Paton G.E.C. The Comedian as Portrayer of Social Morality. Powell C., Paton G.E.C. (eds.). *Humour in Society: Resistance and Control*. N.Y.: St. Martin's Press, 2018. P. 206–233.
7. Reilly P. The Layers of a Clown: Career Development in Cultural Production Industries. *Academy of Management Discoveries*. 2017. Vol. 3. No. 2. P. 145–164. doi: 10.5465/amd.2015.0160.
8. Smith D. Self-heckle: Russell Kane's Stand-up Comedy as an Example of Comedic Sociology. *Ephemera: Theory & Politics in Organization*. 2022. Vol. 15. No. 3. P. 561–580.
9. Triezenberg K. E. Humor in Literature. Raskin V. (ed.). *The Primer of Humor Research*. B.; N.Y.: De Gruyter Mouton, 2023. P. 523–542.

10. Whitehall J. I'm Only Joking. 2020. URL:
<https://scrapsfromtheloft.com/2020/07/26/jack-whitehall-im-only-joking-transcript>.